

Aan: Gemeente Hardinxveld-Giessendam
t.a.v. mevrouw T. Glansbeek
cc: griffie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam

Via mailbericht aan u toegezonden

Datum: 29 december 2025
Betreft: Advies Lokale aanpak laaggeletterdheid Bouwen aan basisvaardigheden, gemeente Hardinxveld Giessendam

Geachte mevrouw Glansbeek,

Dank voor de toegezonden adviesaanvraag van 17 november jl. met betrekking op bovenstaande Lokale aanpak laaggeletterdheid.

Wij zijn verheugd om te zien dat dit onderwerp nu de nodige (beleidsmatige)aandacht krijgt. Alvorens wij inhoudelijk op de Lokale aanpak in gaan, eerst een paar algemene opmerkingen.

- De voorliggende Lokale aanpak geeft, wellicht onbedoeld, invulling aan een belangrijk onderdeel van de Lokale Inclusie Agenda (LIA) die in samenwerking met uw collega's in het verleden is opgesteld. Deze LIA is een verdere uitwerking van het VN-Verdrag Handicap. Het VN-verdrag Handicap (officieel: Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap/beperking¹) is een belangrijk internationaal mensenrechtenverdrag dat Nederland in 2016 heeft geratificeerd, met als doel dat mensen met een beperking volwaardig en gelijkwaardig kunnen meedoen in de samenleving, net als ieder ander, door te focussen op toegankelijkheid, zelfbeschikking, en participatie op alle levensgebieden (onderwijs, werk, zorg, etc.). Het motto van het VN-Verdrag: 'Niets over ons, zonder ons' komt ook terug in de VNG Handreiking Lokale Inclusieagenda Iedereen doet mee. Ons **advies** is dan ook om de inwoners die met laaggeletterdheid te maken hebben te betrekken in het maken en uitwerken van de actiepunten en voornemens. Dat geldt zeker voor de titel die aan het concept regioplan is gegeven. Volstrekt onleesbaar en niet begrijpelijk.
- In de Lokale aanpak zijn doelen opgenomen die gekoppeld zijn aan acties. Dat geeft inzicht en transparantie in de aanpak. In het hoofdstuk 7 Monitoring en Evaluatie zijn voornemens opgenomen voor monitoring die niet altijd zijn gekoppeld aan daadwerkelijke acties. Dat geeft wellicht onvoldoende transparantie over het feit of de te behalen doelen die de hoofdstukken 2,3 en 4 zo mooi zijn geformuleerd ook daadwerkelijk zijn behaald. Het uitnutten van (schaars) budget op zo'n belangrijk onderwerp vereist dat wel. Het **advies** is om in de Lokale aanpak naast het plannen en uitvoeren, meer aandacht te besteden aan het monitoren en daarna heroverwegen of de plannen moeten worden aangepast². Een **vervolgadvies** is dan ook om de doelen (nog) concreter te stellen, en na de evaluatie vervolgdoelen opstellen.
- Ons Platform beschikt over ervaringsdeskundigheid o.a. als het gaat om werken met / in dit onderwerp. Wij willen u de ervaring niet onthouden en hebben de opmerkingen integraal opgenomen:

Zelf ben ik als vrijwilliger van de bibliotheek betrokken bij het wekelijkse voorlezen, de opmerking een van de leden: Boekstart en voorheen ook de VoorleesExpress. Boekstart en het voorlezen in bibliotheek zijn van onschatbaar belang. Tegelijk is het moeilijk om de juiste doelgroep te benaderen. Ik mis het Leesfeest dat ieder jaar begin september wordt georganiseerd in bibliotheek. Hierbij worden vanuit alle scholen de leerlingen van groep 3 uitgenodigd. Afgelopen september waren er veel kinderen

¹ Het klinkt wellicht wat vreemd om laaggeletterdheid gelijk te stellen met een beperking of handicap. Echter is de basis van het VN Verdrag dat iedere inwoner gelijkwaardig mee kan doen in de samenleving. Door laaggeletterdheid is het 'volwaardig meedoen' niet altijd vanzelfsprekend. Vandaar deze uitleg.

² In feite hebben we het hier over een project dat meer inhoud kan krijgen door het toepassen van de Plan-Do-Check-Act methodiek.

aanwezig. Bij uitvraging bleken er maar 9! kinderen vanuit de groepen 3 aanwezig te zijn. Laat staan dat hierbij laaggeletterde leerlingen bij zijn

De VoorleesExpress is een prachtig initiatief. Hier worden goedwillende vrijwilligers ingezet. Zij gaan twintig weken lang, een uur naar een gezin gaan om voor te lezen en taalspelletjes te doen. Vaak is er sprake van leer- opvoedings- en/of ontwikkelingsproblemen. Er is te weinig budget/inzet om dit goed te monitoren waardoor vrijwilligers afhaken en er volgens mij in HG geen mensen meer zijn die hieraan meedoen. Waar liggen de hiaten in tijd, geld en aansturing.

Het voelt al met al erg goedkoop om bovenstaande acties op te voeren in het document.

Speerpunt is hoe de juiste doelgroep te benaderen en vast te houden. Zou graag concrete doelen zien hoe juist deze groep waar dit noodzakelijk voor is bereikt kan worden.

Vanuit de leesbaarheid van Lokale aanpak is ons **advies** om de Drechtstedelijke thema's op pagina 6 ook in die volgorde en diepgaander uit te werken als dat nu is opgenomen.

Een aantal inhoudelijke opmerkingen.

- Zowel in het concept regioplan als in de Lokale aanpak worden diverse cijfers genoemd. Gerenommeerde instanties hebben zich met de tot standkoming van deze cijfers beziggehouden. De afwijking tussen de cijfers die aan ons dorp worden toegekend versus landelijke en regionale cijfers is significant. De Lokale aanpak zou aan kracht winnen door verklaringen op te nemen van deze significante afwijkingen. Ons **advies** is derhalve om uit te (laten) zoeken waar de geconstateerde verschillen door worden veroorzaakt. Dit zou namelijk gevolgen kunnen hebben voor de intensiteit van de voorgenomen acties.
- Op het gebied van preventie: In het onderwijs wordt hard gewerkt aan het voorkomen van laaggeletterdheid/ lage basisvaardigheden. Omdat alle kinderen leerplicht hebben zou de gemeente vooral moeten investeren en faciliteren in het onderwijs. Dat is de grootste mogelijkheid om laaggeletterdheid te voorkomen. Zo worden de kinderen niet afhankelijk van wat ouders of anderen aan activiteiten aanbieden. En juist die actie ontbreekt in 'wat gaan we doen'. **Advies** is om de rol en de mogelijkheden die de gemeente heeft om in het onderwijs meer te investeren op te nemen als actiepunt.
- Wat lastig is in de Lokale aanpak is dat er steeds wordt uitgegaan van leerbaarheid van de inwoners, maar het niet beschikken over voldoende basisvaardigheden heeft vooral te maken met het niet in staat zijn om zich deze eigen te maken. Het Platform heeft moeite met de zin: "We ondersteunen de eigen kracht en mogelijkheden van onze inwoners". Schaamte en onvermogen spelen een grote rol. Concreet: hoe bereik je deze groep en wat is het doel voor deze groep?
- Bij de Lokale speerpunten:
 - **Bewustwording:** Waar zijn de concrete doelen. Hoe gaan we gemeente breed signaleren wie er moeite heeft met basisvaardigheden. Dit is een groep die zo moeilijk te herkennen is en bovendien vaak weerstand heeft tegen veel wat met scholing te maken heeft.
 - **Toegankelijke dienstverlening:** We benoemen taalambassadeurs. Wat is hun inzet en budget concreet?

Als laatste is het **advies** om deze Lokale aanpak mede te zien als uitvoering van een stukje Lokale Inclusie Agenda waarbij communicatie ook een belangrijk onderdeel is. Zorg ervoor dat er zo weinig mogelijk gebruik gemaakt wordt van schriftelijke informatie. Dat is juist het probleem!

Geef inwoners de mogelijkheid zowel mondeling, als schriftelijk, als digitaal te communiceren met allerlei instanties. En in het kader van het VN-Verdrag kan dat zo breed mogelijk zijn.

Mochten er nog vragen over bovenstaand advies zijn, of behoefte om te klankborden bij de verdere uitwerking van de Lokale aanpak dan houden wij ons van harte aanbevolen.

Met vriendelijke groet, namens het Platform Sociaal Domein Hardinxveld-Giessendam

Jacques van de Minkelis
Voorzitter